

NASU ABDULAZIZ,

NIGERIA

BEZ DOMU, BEZ GODNOŚCI

**MARATON
PISANIA
LISTÓW**

AMNESTY
INTERNATIONAL

**O NASZYCH DZIAŁANIACH
NA RZECZ PRAW CZŁOWIEKA**

SCENARIUSZ WARSZTATÓW

WPROWADZENIE DO PRAW CZŁOWIEKA

O AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International jest globalnym ruchem zrzeszającym ponad 7 milionów ludzi, którzy niesprawiedliwość na świecie traktują osobiście. Działamy na rzecz świata, w którym wszyscy ludzie mogliby swobodnie korzystać ze swoich przyrodzonych praw.

Prowadzimy niezależne śledztwa i ujawniamy przypadki nadużyć, niezależnie od tego, gdzie i kiedy do nich dochodzi. Naciskamy na władze oraz na inne grupy posiadające wpływ (np. korporacje), pilnując dotrzymywania składanych przez nie obietnic i respektowania prawa międzynarodowego. Pokazując poruszające historie ludzi, z którymi pracujemy, inspirujemy miliony osób z całego świata do działania na rzecz zmiany i do obrony aktywistów i aktywistek stojących na pierwszej linii. Wspieramy ludzi w domaganiu się swoich praw poprzez edukację praw człowieka i szkolenia.

Nasza praca chroni i wzmacnia ludzi - od zniesienia kary śmierci, do propagowania praw reprodukcyjnych i seksualnych, od zwalczania dyskryminacji do bronięcia praw uchodźców i uchodźczyń oraz migrantów i migrantek. Pomagamy doprowadzić sprawców tortur przed oblicze sprawiedliwości i zmieniać opresyjne prawa. A przede wszystkim uwalniać ludzi więzionych za wygłaszanie własnych opinii. Jesteśmy głosem uciskanych i pozbawianych swobód i godności.

Członkinie Amnesty International protestujące pod ambasadą Turcji w Paryżu, lipiec 2017
© www.christophemeireis.com

Maraton Pisania Listów Amnesty International w Algierii.

MARATON PISANIA LISTÓW

Akcja Maraton Pisania Listów Amnesty International odbywa się corocznie w okolicach 10 grudnia, kiedy obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka upamiętniający przyjęcie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka w 1948 roku. Misją Maratonu jest zmiana życia osób bądź społeczności, których prawa człowieka zostały naruszone lub są takimi naruszeniami zagrożone. W ramach Maratonu Pisania Listów, Amnesty przedstawia wybrane przypadki osób decydentom, którzy mogą zmienić ich sytuację, nagłaśnia te przypadki organizując protesty i akcje społeczne oraz kieruje na nie uwagę społeczności międzynarodowej, korzystając z mediów i Internetu.

Najistotniejszą częścią Maratonu jest pisanie listów, w które angażują się miliony ludzi na całym świecie. W rezultacie takiego międzynarodowego zaangażowania biura urzędników są zasypywane listami. Osoby, które doświadczają tortur, więźniowie

i więźniarki sumienia oraz osoby skazane na egzekucję otrzymują słowa wsparcia i solidarności od tysięcy osób z najdalszych zakątków globu. Wiedzą, że ich cierpienie nie pozostaje obojętne opinii publicznej; wiedzą, że o nich nie zapomniano.

Efekty Maratonu w poprzednich latach były oszałamiające. Osoby, które doświadczyły naruszeń praw człowieka, regularnie zwracają uwagę jak bardzo pomagają im te listy, wyrażają wdzięczność wszystkim piszącym, powołują się przy tym na poczucie siły, jaką przynosi im świadomość wsparcia ze strony tak wielu osób.

Często dochodzi do znaczącej poprawy ich oficjalnej sytuacji: postawione im zarzuty są wycofywane, traktowanie staje się łagodniejsze, wprowadzane są odpowiednie prawa i regulacje.

WPROWADZENIE DO PRAW CZŁOWIEKA

DOBRE WIADOMOŚCI PO MARATONIE 2018

ZATRZYMANIA W BRAZYLII

W marcu 2019 roku dwóch byłych policjantów zostało zatrzymanych w związku z zabójstwem Marielle Franco, charyzmatycznej działaczki lokalnej i obrończyni najbardziej ubogich osób w Brazylii. Był to drobny krok w kierunku sprawiedliwości. Z całego świata nadeszło ponad pół miliona wiadomości domagających się odpowiedzi na pytanie: „Kto zabił Marielle Franco?”

„Łatwiej jest mi codziennie wstawać, wiedząc, że istnieje wielka globalna sieć współodczuwania.”

Monica Benicio, partnerka Marielle

© Elisângela Leite

PRAWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W KIRGISTANIE

Gulzar Duszenowa od lat walczyła o prawa osób z niepełnosprawnością w swoim kraju. W marcu 2019 roku jej upór się opłacił - Kirgistan wreszcie przystąpił do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Zwolennicy Gulzar napisali ponad ćwierć miliona wspierających ją wiadomości.

„Jestem wdzięczna za wsparcie i solidarność ze strony tylu aktywistów i aktywistek Amnesty International, którzy troszczą się o nasze prawa, pomimo że pochodzą z innych krajów.”

© Svetlana Zelenskaya/Amnesty International

LECZENIE RATUJĄCE ŻYCIE W IRANIE

Skazana za rozdawanie ulotek krytykujących karę śmierci, Atena Daemi stała się obiektem fizycznych napaści w więzieniu. Potrzebowała natychmiastowej specjalistycznej pomocy medycznej. Dzięki ponad 700 tysiącom listów, rząd Iranu w końcu zapewnił jej dostęp do odpowiedniego leczenia.

„Z całego serca dziękuję wszystkim osobom z całego świata, które obsypały mnie głosami współczucia i dobroci, i które nie szczędziły sił, by mnie wspierać.”

© Private

WPROWADZENIE DO PRAW CZŁOWIEKA

O PRAWACH CZŁOWIEKA

Prawa człowieka są podstawowymi swobodami i gwarancjami przysługującymi każdemu z nas. Opierają się na zasadach godności, równości oraz wzajemnego szacunku - niezależnie od wieku, narodowości, poci, pochodzenia, wyznawanej religii i światopoglądu.

Twoje prawa polegają na byciu traktowanym sprawiedliwie i takim samym traktowaniu innych, oraz na możliwości dokonywania wolnych wyborów dotyczących swojego życia. Podstawowe prawa człowieka są uniwersalne - przysługują nam wszystkim, każdemu na świecie. Są niezbywalne - nie mogą zostać nam odebrane. Są również niepodzielne i współzależne - wszystkie są ze sobą powiązane i posiadają tę samą wagę.

Od czasu okropności II wojny światowej międzynarodowe instrumenty praw człowieka, począwszy od Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, zapewniały solidną podstawę dla krajowych, regionalnych i międzynarodowych regulacji prawnych, których celem ma być poprawa jakości życia ludzi na całym świecie. Na prawa człowieka można patrzeć jak na prawa dla rządów. Zobowiązują one państwa i ich urzędników do respektowania, ochrony i realizacji praw człowieka w swoich krajach i poza nimi.

Prawa człowieka nie są luksusem, który można realizować tylko wtedy, gdy pozwalają na to okoliczności faktyczne.

Aktywistki Maratonu w Togo.

POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka została spisana przez nowo utworzoną Organizację Narodów Zjednoczonych tuż po II wojnie światowej. W 1948 roku stała się podstawą, na której zbudowano międzynarodowy system praw człowieka. Państwa zgodziły się przestrzegać ogólnych zasad zapisanych w jej 30 artykułach.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka jest, jak sama nazwa wskazuje, deklaracją – deklaracją intencji wszystkich rządów świata przestrzegania pewnych standardów traktowania osoby ludzkiej. Prawa człowieka stały się częścią prawa międzynarodowego – od czasu przyjęcia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka powstało wiele bazujących na niej praw i umów międzynarodowych. To na podstawie tych praw i umów, organizacje takie jak Amnesty International wzywają rządy do zaprzestania naruszeń, których doświadczają bohaterowie i bohaterki Maratonu Pisania Listów.

WPROWADZENIE DO PRAW CZŁOWIEKA

POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA

PRAWA I SWOBODY OBYWATELSKIE

Prawo do życia, wolność od tortur i niewolnictwa, wolność od dyskryminacji.

Artykuł 1 Wolność i równość w godności i prawach

Artykuł 2 Niedyskryminacja

Artykuł 3 Prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego

Artykuł 4 Zakaz niewolnictwa

Artykuł 5 Zakaz tortur

PRAWA ZWIĄZANE Z WYMIAREM SPRAWIEDLIWOŚCI

Domniemanie niewinności, prawo do sprawiedliwego procesu, zakaz arbitralnego pozbawiania wolności.

Artykuł 6 Wszyscy jesteśmy chronieni przez prawo

Artykuł 7 Wszyscy jesteśmy równi wobec prawa

Artykuł 8 Prawo do odwołania, gdy doszło do naruszenia naszych praw

Artykuł 9 Zakaz arbitralnego pozbawiania wolności (zatrzymanie, aresztowanie, uwięzienie) i wygnania z kraju

Artykuł 10 Prawo do sprawiedliwego procesu

Artykuł 11 Domniemanie niewinności

Artykuł 14 Prawo do azylu (udanie się do innego kraju i prośenie o ochronę)

PRAWA SPOŁECZNE

Prawa do edukacji, do założenia i posiadania rodziny, do odpoczynku i opieki zdrowotnej.

Artykuł 12 Prawo do prywatności, prawo do życia domowego i rodzinnego

Artykuł 13 Prawo do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania i swobodnego przemieszczania się wewnątrz granic państwowych

Artykuł 16 Prawo do małżeństwa i założenia rodziny

Artykuł 24 Prawo do odpoczynku i czasu wolnego

Artykuł 26 Prawo do edukacji, w tym do bezpłatnej nauki na podstawowym poziomie

PRAWA EKONOMICZNE

Prawo do posiadania własności, do pracy, do posiadania domu, do emerytury i do adekwatnego standardu życia.

Artykuł 15 Prawo do narodowości

Artykuł 17 Prawo do posiadania własności

Artykuł 22 Prawo do opieki społecznej

Artykuł 23 Prawo do pracy za uczciwe wynagrodzenie i zrzeszania się w związkach zawodowych

Artykuł 25 Prawo do standardu życia adekwatnego do stanu zdrowia i samopoczucia

PRAWA POLITYCZNE

Prawo do udziału w zarządzaniu krajem, prawo do głosowania, wolność pokojowych zgromadzeń, wolność wypowiedzi, wolność przekonań, sumienia i religii.

Artykuł 18 Wolność myśli, sumienia i wyznania

Artykuł 19 Wolność wypowiedzi i prawo do rozpowszechniania informacji

Artykuł 20 Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach i gromadzenia się w pokojowy sposób

Artykuł 21 Prawo do udziału w zarządzaniu krajem

PRAWA KULTURALNE I SOLIDARNOŚCIOWE

Prawo do udziału w życiu kulturalnym społeczności.

Artykuł 27 Prawo do udziału w życiu kulturalnym społeczności

Artykuł 28 Prawo do międzynarodowego ładu i porządku, w którym niniejsze prawa mogą być w pełni realizowane

Artykuł 29 Odpowiedzialność za respektowanie praw innych osób

Artykuł 30 Nieodbieranie żadnego z tych praw!

WARSZTAT

BEZ DOMU, BEZ GODNOŚCI

KLUCZOWE POJECIA

- Młodzi obrońcy praw człowieka
- Przymusowe wysiedlenia
- Gwarancje prawne
- Prawo do mieszkania

O WARSZTATACH

Osoby uczestniczące w zajęciach dowiedzą się, czym są przymusowe wysiedlenia i jak wpływają na prawa człowieka. Zrozumieją również jaką rolę w takich wysiedleniach mogą w świetle prawa międzynarodowego odgrywać władze. Pozną sposoby jakich używają młodzi ludzie w Nigerii, by się organizować i bronić praw swoich i swojej społeczności.

REZULTATY

- Osoby uczestniczące rozumieją, czym jest przymusowe wysiedlenie i jak wpływa na poszczególne osoby i ich rodziny oraz w jaki sposób narusza szereg praw człowieka, w tym prawo do mieszkania.
- Uczestnicy i uczestniczki wiedzą, jak powinno działać Państwo, by chronić jednostki bądź społeczności w przypadku wysiedleń.
- Uczestnicy i uczestniczki potrafią opisać akcję Maraton Pisania Listów Amnesty International i podjąć działania na rzecz wsparcia Nasu Abdulaziza.

PRZYGOTOWANIE I MATERIAŁY

- Kartki papieru i długopisy/markery
- Opcjonalne: karteczki samoprzylepne
- Opcjonalne: minutnik z alarmem

■ **CZAS:**
60 minut

WIEK: 12+

WPROWADZENIE:

PAKUJ SIĘ!

1. **Poproś osoby uczestniczące o wyobrażenie sobie następującej sytuacji (można dodatkowo poprosić o zamknięcie oczu dla lepszego efektu):**

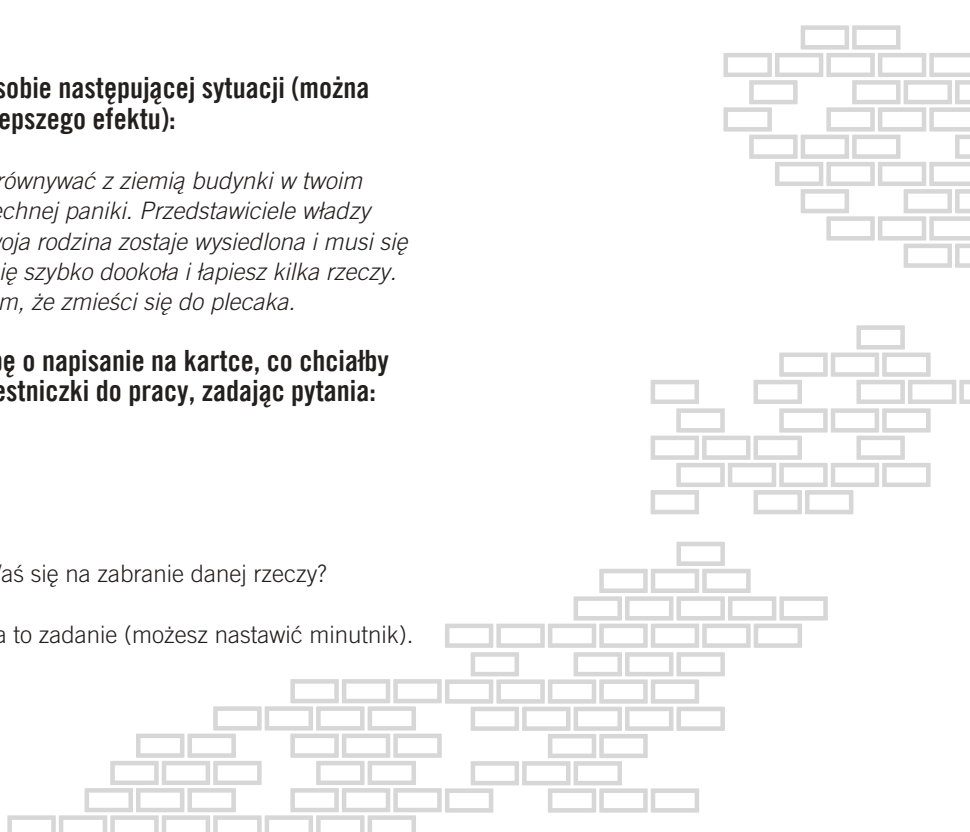
W środku nocy rządowe buldożery zaczynają zrównywać z ziemią budynki w twoim sąsiedztwie. Budzisz się wśród hałasu i powszechnej paniki. Przedstawiciele władzy wchodzą do twojego domu i oświadczają, że twoja rodzina zostaje wysiedlona i musi się wynieść w przeciągu kilku minut. Rozglądasz się szybko dookoła i łapiesz kilka rzeczy. Możesz wziąć cokolwiek chcesz, pod warunkiem, że zmieści się do plecaka.

2. **Rozdaj kartki i długopisy. Poproś każdą osobę o napisanie na kartce, co chciałby zabrać ze sobą. Zachęcaj uczestników i uczestniczki do pracy, zadając pytania:**

- Co byś wziął/wzięła ze sobą?
- Co byłoby ci ciężko zostawić?
- O czym pomyślałeś/aś zanim zdecydowałeś/aś się na zabranie danej rzeczy?

Daj uczestnikom i uczestniczkom dwie minuty na to zadanie (możesz nastawić minutnik).

 25 MINUT

3. Poproś osoby uczestniczące o dobranie się w grupy trzy-czteruosobowe. Daj każdej z grup 5 minut na porównanie swoich list (podobieństw i różnice). Pozwól osobom zmieniać listę, jeśli będą tego chcieli.

4. Poproś osoby uczestniczące o podzielenie się swoimi przemyśleniami z grupą i przedyskutowanie następujących problemów:

- Czy udało ci się wybrać w ciągu 2 minut rzeczy, które chciałeś/chciałaś?
- Jak decydowałeś/aś, co ze sobą zabrać?
- Jakie rzeczy przeważnie pakowali twoi koledzy i koleżanki z grupy?
- Co było ciężko zostawić? Jak się z tym czułeś/aś?
- Czy zmieniłeś/aś swoją listę? Dlaczego? W czy w realnej sytuacji, byłbyś/byłabyś w stanie zamienić rzeczy, które wybrałeś/aś na inne?
- Jak wpłynęłoby to na twoje życie?

5. Korzystając z informacji na stronie 10., podziel się z grupą wiadomościami na temat przymusowych wysiedleń i ich skutków.

PRZEDSTAWIENIE NASU

🕒 15 MINUT

6. Przedstaw grupie historię Nasu, odczytując krótki fragment (z ramki obok) lub pokazując fotoreportaż ze strony 11. Opowiadając uczestnikom i uczestniczkom jego historię, podkreśl, że wydarzenia te miały miejsce naprawdę.

7. Przeprowadźcie otwartą dyskusję na temat tej sytuacji. Do moderowania dyskusji możesz wykorzystać następujące pytania:

- Jak byście się poczuli, gdybyście to wy byli na miejscu Nasu?
- Poza utratą domów, jakie inne zmiany mogły zajść w życiu Nasu i jego znajomych? Co jeszcze mogli utracić w związku z wysiedleniem (np. przyjaciół, dostęp do szkoły i opieki zdrowotnej, dostęp do wody i żywności etc.)?
- Dlaczego rząd wyrzuca ludzi z domów?
- Czy słyszałeś/aś kiedykolwiek o podobnym przypadku w twojej okolicy?
- Co dzieje się z godnością człowieka w sytuacjach takich jak ta?

Nasu Abdulaziz kocha piłkę nożną i jazdę na rowerze – to popularne rozrywki młodych ludzi w Nigerii. Tyle że sytuacja Nasu jest daleka od normalności. Kiedy miał 23 lata i powinien cieszyć się życiem jak każdy inny młody człowiek, Nasu oraz jego społeczność zostali bez ostrzeżenia przymusowo wysiedleni ze swojego stuletniego osiedla w megamieście Lagos. Oddziały rządowe przybyły z bronią i z buldożerami i zrównały ich domy z ziemią, pozostawiając 30 tysięcy osób, w tym Nasu, bez dachu nad głową. Zostali zmuszeni do mieszkania na łodziach, pod mostami bądź u rodziny czy znajomych, o ile ci również nie byli bezdomni. Dziś Nasu i jego społeczność domagają się godnego życia.

MIESZKANIE A PRAWA CZŁOWIEKA

15 MINUT

8. Jeśli osoby uczestniczące nie są zaznajomione z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, w ramach wprowadzenia skorzystaj z informacji na stronie 4.
9. Podziel uczestników i uczestniczki na mniejsze grupy i rozdaj każdej z nich listę ze strony 5. Każda grupa powinna mieć trzy kartki (zwykłe lub samoprzylepne). Daj grupom kilka minut na zidentyfikowanie i zapisanie praw człowieka, które zostały naruszone w sprawie Nasu oraz opisanie, jak do tego doszło.
10. Poproś pierwszą grupę o przeczytanie na głos jednego z praw, które zidentyfikowała, oraz przyklejenie go na kartce do tablicy i uzasadnienie, dlaczego odnosi się ono do przypadku Nasu. Sprawdź czy inne grupy się zgadzają. Jeżeli nie, wysłuchaj ich i pozwól każdej z grup przykleić odpowiednie kartki do tablicy. Poproś następną grupę o kolejne prawo, itd. aż do uzyskania pełnej listy praw człowieka naruszonych w przypadku Nasu. Do prowadzenia rozmowy użyj informacji o wysiedleniach i prawach człowieka ze strony 10.

MARATON PISANIA LISTÓW AMNESTY INTERNATIONAL

5 MINUT

11. Użyj informacji zamieszczonych na stronie 2, aby krótko przedstawić Amnesty International oraz wyjaśnić misję Maratonu. Powiedz uczestnikom i uczestniczkom, że Amnesty wzywa ludzi na całym świecie do napisania dwóch listów, żeby pomóc Nasu i jego społeczności:

- listu solidarnościowego do Nasu, aby poczuł, że ludzie z całego świata popierają go i jego walkę o prawo do mieszkania,
- listu protestacyjnego do Gubernatora Stanu Lagos w Nigerii.

12. Zaaranżuj następne ćwiczenie, w trakcie którego osoby uczestniczące mogłyby napisać list.

Opcjonalnie:

Możesz skorzystać ze skróconego kursu dostępnego na stronie academy.amnesty.org, aby przedstawić kampanię Maraton Pisania Listów.

PISZ W OBRONIE PRAW – INSTRUKCJE NAPISZ LIST – ZMIEN ŻYCIE

1. Zachęć uczestników i uczestniczki do wyrażenia w liście solidarności i innych pozytywnych uczuć wobec Nasu. Poproś ich o zastanowienie się, co chcieliby usłyszeć w tak trudnym czasie.

Adres: Amnesty International Nigeria
34, Colorado Street, off Alvan Ikoku Way
Maitama, Abuja, FCT Nigeria

2. Zachęć osoby uczestniczące do napisania do Gubernatora Stanu Lagos na poniższy adres:

H.E. Babajide Olusola Sanwo-Olu
Governor of Lagos State, Governor's Office
Ikeja, Lagos State
Email: info@lagosstate.gov.ng

Uczestnicy i uczestniczki mogą skorzystać z gotowych wzorów na stronie www.maraton.amnesty.org.pl bądź skorzystać z poniższych wskazówek pomocnych w napisaniu bardziej osobistego listu:

NAPISZ GUBERNATOROWI COŚ OD SIEBIE, ABY TWÓJ LIST BYŁ BARDZIEJ OSOBISTY:

- ▶ Opowiedz mu o sobie.
- ▶ Powiedz co wstrząsnęło tobą w tej sprawie.

Domagaj się dochodzenia w sprawie przymusowych wysiedleń w społeczności Nasu oraz pełnej rekompensaty dla poszkodowanych.

DODATKOWE INFORMACJE

CZYM JEST PRZYMUSOWE WYSIEDLENIE?

Przymusowym wysiedleniem nazywamy wysiedlenie ludności z ich domów bądź ziemi, którą zamieszkują, wbrew ich woli, bez odpowiednio przeprowadzonego procesu i gwarancji prawnych. Ponieważ wysiedlenia mogą mieć bardzo drastyczny wpływ na życie ludzkie, to może do nich dochodzić jedynie w ostateczności.

Niektóre osoby są bardziej narażone na wysiedlenia niż inne, np. ludzie mieszkający w niezarejestrowanych osadach, bądź ci, których prawo do zamieszkiwania danego terenu nie zostało formalnie potwierdzone.

Przed jakimkolwiek wysiedleniem strona rządowa musi przeprowadzić rzetelne konsultacje ze wszystkimi, których sytuacja może w jego wyniku ulec zmianie. Ludność musi zostać odpowiednio wcześniej i szczegółowo poinformowana o wysiedleniu, muszą jej przysługiwać środki odwoławcze oraz rekompensata za poniesione straty.

Władze powinny się również upewnić, że nikt nie stanie się wskutek wysiedlenia bezdomny bądź narażony na naruszenia praw człowieka. Tym, którzy nie są w stanie zapewnić sobie mieszkania samodzielnie, mieszkanie o odpowiednim standardzie powinno zostać zapewnione przez władze. Standardy te stosują się również do właścicieli ziemskich oraz firm przeprowadzających wysiedlenia – rządy mają obowiązek odpowiednio uregulować przepisy dotyczące wysiedleń przeprowadzanych przez stronę trzecią.

To co czyni wysiedlenie wysiedleniem przymusowym, to nie użycie siły (choć jest ona często używana), lecz niezastosowanie się przez władze do wszystkich koniecznych gwarancji prawnych.

KIEDY MOŻE DOJŚĆ DO WYSIEDLENIA?

Wysiedlenia mogą mieć różne przyczyny, takie jak nieopłacanie czynszu bądź zagospodarowanie danego terenu pod projekt publiczny, np. budowę szpitala. Rządy powinny jednak robić wszystko co w ich mocy, aby unikać lub minimalizować liczbę wysiedleń.

Władze są ponadto zobowiązane do stosowania się do odpowiednich procedur i gwarancji prawnych, które obejmują:

- rzetelne konsultacje z mieszkańcami danego terenu,
- dostarczona z odpowiednim wyprzedzeniem i kompletna informacja o planowanych eksmisjach,
- zapewnienie alternatywnego mieszkania i rekompensata za poniesione straty,
- przepisy gwarantujące właściwy sposób przeprowadzania wysiedlenia,
- dostęp do procedur odwoławczych oraz innych narzędzi prawnych, w tym pomocy prawnej, tam, gdzie jest ona konieczna,

Po eksmisji w Otodo Gbambe
© Justice & Empowerment Initiatives

- zabezpieczenie przed bezdomnością oraz narażeniem na inne naruszenia praw człowieka będące skutkiem wysiedlenia.

Gdy powyższe prawa i zasady nie są przestrzegane, wysiedlenie staje się wysiedleniem przymusowym i stanowi naruszenie prawa człowieka.

PRAWO DO MIESZKANIA A PRAWA CZŁOWIEKA

Prawo do mieszkania jest prawem do zamieszkiwania w miejscu bezpiecznym, spokojnym i godnym. Prawo do mieszkania nie jest jedynie prawem do dachu nad głową.

- mieszkanie powinno być łatwo dostępne, w tym finansowo dla wszystkich, bez dyskryminacji,
- mieszkanie powinno zapewniać odpowiednią przestrzeń, prywatność, ochronę przed deszczem, wiatrem oraz innymi warunkami pogodowymi,
- władze powinny powziąć działania mające na celu zapewnienia odpowiedniej lokalizacji mieszkań, tj. położenia w bezpiecznej okolicy, z dala od niebezpiecznych emisji i zanieczyszczeń, w pobliżu środków transportu i perspektyw na zatrudnienie oraz mając na uwadze prawa kulturalne,
- ludność powinna mieć dostęp do bieżącej wody, sanitariatów i innych udogodnień niezbędnych dla zdrowia, bezpieczeństwa, wygody i żywienia. Prawo do mieszkania obejmuje również ochronę przed przymusowymi wysiedleniami.

Przymusowe wysiedlenia, oprócz łamania prawa do mieszkania, mogą również wpływać na inne prawa człowieka:

- prawo do pracy: osoby poszkodowane mogą stracić swoją pracę bądź przedsiębiorstwo, jeśli zostaną relokowane do dalekiego miejsca, z dala od możliwości zatrudnienia,
- prawo do zdrowia: jeżeli domy i osady nie mają dostępu do wody pitnej i urządzeń sanitarnych, bądź jest on znacząco ograniczony, ich mieszkańcy mogą paść ofiarą poważnych chorób,
- prawo do edukacji: edukacja dziecięca jest często kończona bądź przerywana z powodu przymusowego wysiedlenia, również traumatyczne przeżycia z nim związane negatywnie wpływają na możliwość uczęszczania przez dzieci na zajęcia,
- prawo do życia oraz prawo do wolności od nieludzkiego lub poniżającego traktowania: w trakcie przymusowych wysiedleń regularnie dochodzi do pobić i innych nadużyć, okazjonalnie nawet do nieludzkiego traktowania i śmierci. Kobiety i dziewczynki są szczególnie narażone na przemoc, wliczając to przemoc seksualną, przed, po, i w trakcie wysiedlenia,
- prawo do swobody i bezpieczeństwa osobistego: obrońcy praw człowieka walczący o prawo jednostek i społeczności do mieszkania niejednokrotnie padali ofiarą przemocy, bezprawnego/arbitralnego zatrzymywania czy bezprawnego/arbitralnego i długotrwałego pozbawiania wolności.

Po eksmisji w Otodo Gbambe
© MoAdebayo

NASU ABDULAZIZ I SPOŁECZNOŚĆ OTODO GBAME

BEZDOMNY, LECZ NIEPOZBAWIONY NADZIEI

© Nasu Abdulaziz

Deji Akinpelu Nasu Abdulaziz jest zapalonym fanem Arsenalu. Uwielbia też jeździć na rowerze - to popularne rozrywki młodych ludzi w Nigerii. Tyle że sytuacja Nasu jest daleka od normalności. Obecnie walczy o swoje prawo do mieszkania.

W 2017 roku, w noc przed ostatecznym wysiedleniem, Nasu został postrzelony przez gangsterów w ramię. Następnego dnia do osady przyjechały Państwowe Siły Specjalne z Lagos, które strzelały i rozpylały gaz łzawiący. Prerażeni mieszkańcy uciekali – niektórzy wskakiwali do pobliskiego zalewu i utonęli.

© Justice & Empowerment Initiatives

Uważa się, że 9 osób zabito, a kolejne 15 wciąż jest zaginionych. Ostatecznie 30 tysięcy ludzi straciło dom nad głową, zmuszeni są mieszkać w łódkach, pod mostami czy u przyjaciół i rodziny.

Gdy miał 23 lata i powinien móc cieszyć się życiem jak każdy młody człowiek, ludzie z karabinami i buldożerami bez ostrzeżenia zjawili się w jego osiedlu Otodo Gbame, w megamieście Lagos. Siły rządowe zrównały z ziemią stuletnią osadę, demolując i paląc budynki, strzelając do rodzin i niszcząc ich dobytek.

© Deji Akinpelu

Nasu też stracił dom, ale wciąż ma nadzieję. Obecnie dołączył do Nigeryjskich Osad - federacji nieformalnych osiedli, czyli masowego ruchu ludzi takich jak on, którzy nie spoczną, dopóki nie zostanie im zagwarantowane prawo do mieszkania.

Amnesty international to globalny ruch ponad 7 milionów osób działających na rzecz świata, w którym wszyscy mogą korzystać z praw człowieka.

Chcemy zapewnić każdej osobie możliwość realizacji praw zapisanych w powszechnej deklaracji praw człowieka oraz innych dokumentach międzynarodowych poświęconych prawom człowieka.

Jesteśmy niezależni od władz państwowych, ideologii politycznych, interesów gospodarczych lub religii, a fundusze na działalność pozyskujemy w większości ze składek członkowskich i dotacji osób indywidualnych.

**STOWARZYSZENIE
AMNESTY INTERNATIONAL**

www.amnesty.org.pl

Tel. (22) 827 60 00

Pl. Lelewela 8

01-624 Warszawa

Index: POL 32/0919/2019
English, September 2019

All images © Amnesty International
unless otherwise stated.

Cover images:

© Amnesty International
(Main image), © Justice &
Empowerment Initiatives

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

